

KAKO SA OTRPADOM?

Izdavač:

ALBA Zenica d.o.o.
Sarajevska bb
72000 Zenica
tel. +387 32 442 840
fax +387 32 440 610
alba_ze@alba.ba
www.alba.ba

Autor: dr. Džafer Dautbegović

Tehnička priprema: Mirsada Hasanbašić
Dizajn: Amir Krivokapa
Nenad Savković

Godina izdavanja: 2021.

Publikacija se izdaje u okviru projekta „Uvođenje sistema upravljanja za tokove posebnih kategorija otpada u dva kantona u Bosni i Hercegovini“ koji finansiraju Ministarstvo za ekonomsku suradnju/saradnju i razvoj Savezne Republike Njemačke (BMZ) i Preduzeće za uklanjanje otpada i reciklažu ALBA Zenica d.o.o., a implementiraju ALBA Zenica d.o.o., Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH i Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH – REZ Agencija.

Publikacije je pripremljena uz podršku partnerskih organizacija u projektu: JKP „Komunalac“ Busovača, JP „Rad“ Tešanj, JKP „Bašbunar“ Travnik, JKP „Komunalno“ Žepče, Grad Zenica, Općina Busovača, Općina Tešanj, Općina Travnik, Općina Žepče.

ALBA Zenica d.o.o. je odgovorna za sadržaj ove publikacije.

dr. Džafer Dautbegović

KAKO SA OTPADOM?

Izdavač:

ALBA Zenica d.o.o.

Zenica, 2021.

SAKUPI
RAZDVOJI
ZBRINI

Sadržaj

Osnovno o otpadu	7
Izbjegavanje nastajanja otpada	8
Odvojeno sakupljanje otpada	11
Načini sakupljanja otpada	20
Dodatna posuda za iskoristivi dio otpada u domaćinstvu – žuta kanta	21
Komposter za biorazgradivi otpad	22
Zeleni otok	23
Reciklažno dvorište	26
Mobilno reciklažno dvorište	35
Popis otpada sa osnovnim napomenama	38
Tumač pojmova	54

Osnovno o otpadu

Za opstanak prirode u izvornom obliku postupanje sa otpadom ne smije uzrokovati štetne posljedice po okoliš. Obaveza je svakog pojedinca koji stvara otpad ili je njegov vlasnik da ga na ispravan i okolišno prihvatljiv način zbrine (iskoristi ili odloži).

Sakupljanje, odvoz, iskorištavanje, recikliranje ili odlaganje otpada Vam sa svojim dugogodišnjim iskustvom i provjerenim znanjem nudi ALBA Zenica d.o.o..

Sve što koristimo u jednom trenutku postaje otpad. Odluku o tome donosi vlasnik a ponekad i važeći propis. (čl. 4. Zakona o upravljanju otpadom, Sl. nov. FBiH, br. 33/03; čl. 6. Zakona o upravljanju otpadom, Sl. gl. RS, br. 111/13).

Redoslijed postupanja sa otpadom (aktivnosti u cilju uklanjanja i zbrinjavanja), tzv. hijerarhija otpada:

- a) izbjegavanje nastajanja otpada,
- b) priprema za ponovno iskorištavanje,
- c) reciklaža (materijalno iskorištavanje),
- d) ostalo iskorištavanje (energetsko),
- e) odlaganje.

Bolje od svih načina odgovornog i savjesnog postupanja sa otpadom je, naravno, **izbjegavanje nastajanja otpada.**

Izbjegavanje nastajanja otpada

Važno je istaknuti:

Izbjegavanje nastajanja otpada je konkretna mjera zaštite okoliša koja doprinosi očuvanju i uštedi prirodnih resursa, ali i smanjenju Vaših izdataka.

a) Korišteno ili novo

Sve češće smo svjesni činjenice da je samo pitanje vremena kada će svaka upotrebna stvar postati otpad. Kupujući nove proizvode dovodimo do povećanja količine otpada.

Uprkos čestoj upotrebi pojedinih sredstava, prisutno je pitanje: je li kupovina novog proizvoda bolje rješenje? Kod nabavke nekih dugotrajnih proizvoda, kao na primjer automobila, **odlučka u korist već upotrebljavanog** danas je uobičajena.

b) Donirati (darovati) ili odbaciti (odložiti u otpad)

Svi posjedujemo **stvari koje su u dobrom stanju**, a nama više nisu korisne, i na kraju završe u kanti za otpad. To ne mora biti tako. Veliki broj socijalno angažiranih organizacija su već godinama aktivne na podjeli iskoristivih korištenih stvari članovima naših zajednica koji su trenutno u stanju potrebe.

Karitativne organizacije će preuzeti Vaše donacije i uputiti ih u prave ruke. Na našoj internetskoj stranici možete pronaći njihove kontakt-podatke.

c) Razložna kupovina umjesto “slijepo” kupovanje

Želite li kupiti ormar, mikser ili auto, **kvalitet i dugotrajnost proizvoda** će biti odlučujuće karakteristike koje će osigurati da izbjegnute poteškoće u upotrebi, ali i nepotrebni otpad. Upoznajte se sa dostupnim potrošačkim ocjenama u novinama, na portalima ili internetu prije odluke o kupovini. Možda će se pokazati da su neki proizvodi nepotrebni. **Okolišno prihvatljivo** sredstvo za čišćenje domaćinstva na bazi octa ili limunske kiseline će ostvariti isti učinak kao i sredstvo za dezinfekciju. Za održavanje vrta kompost je bolji izbor od vještačkog đubriva.

d) Pouzdani i dugotrajni ili jednokratni i kratkotrajni proizvodi

Narodna izreka kaže: “Jeftino kupljeno je najskuplje”. Često taj proizvod kratko traje i moramo ga ponovo nabaviti, tako nastaje **dvostruka količina otpada**.

Kvalitet proizvoda se ne može jednostavno očitati na oznaci sa njegovom cijenom. Kod velikog broja proizvoda će nam ozbiljnije kritičko posmatranje i osnovno tehničko znanje predočiti njegovu pouzdanost i rok trajanja.

Pitanja: jesu li dijelovi učvršćeni vijcima ili nitnama, je li moguće zamijeniti pojedine sklopove ili dijelove, je li proizvod stabilan i slična ukazuju na ono što vjerovatno znamo iz prethodnog iskustva, a to je da se cjenovno povoljniji **jednokratni proizvodi** kasnije pokažu kao **skuplje rješenje**.

Danas se mnogo visokokvalitetnih i vrijednih proizvoda izrađuje bez mogućnosti otklanjanja nastalih kvarova (kamere, mobiteli i sl.), skoro kao jednokratna roba, a uz to često i dalje ispravni informatički uređaji, usljed izlaska nove generacije sa boljim karakteristikama, završe kao otpad. Potrebno je realno procijeniti **za nas odgovarajuće karakteristike** informatičkih uređaja, jer uobičajene potrebe često u potpunosti zadovoljavaju i stariji modeli, cjenovno mnogo prihvatljiviji.

e) Jednokratno ili višekratno pakovanje

Upravo u zadovoljavanju svakodnevnih potreba se može izbjeći stvaranje nepotrebnog otpada. **Korištenjem višekratnih pakovanja** (staklenke se mogu ponovno koristiti i 40 puta za isti ili sličan proizvod) se izbjegava stalna proizvodnja nove ambalaže za pakovanje proizvoda, koji dospije-

vaju na police trgovina i nakon upotrebe završavaju u kantama za otpad. Primjenom načela *zagađivač plaća* uvodi se naknada za stavljenu ambalažu na tržište, a korištenjem **višekratne ambalaže** se taj iznos naknade, koji u konačnici plaća krajnji potrošač, građanin, smanjuje i slijedom toga smanjuje se cijena tržišnog proizvoda.

Praktični ekološki savjeti za kupovinu:

- boce za ponovnu upotrebu (sa kaucijom) umjesto jednokratne boce
- veća pakovanja proizvoda umjesto malih pakovanja
- proizvodi i robe bez ambalaže ili sa koje je uklonjena ambalaža
- dugotrajni proizvodi
- akumulatorske umjesto jednokratnih baterija
- pakovanja sa mogućnošću dopunjavanja
- proizvodi koji se mogu reciklirati
- platnene vrećice za kupovinu umjesto jednokratnih plastičnih vrećica

Odvojeno sakupljanje otpada

Okolišno prihvatljivo postupanje sa otpadom (ponovno iskorištavanje, recikliranje, energetska iskorištavanje, sprečavanje onečišćavanja okoliša i negativnog uticaja na ljudsko zdravlje, životinje i biljke) je moguće samo uz učešće svih stanovnika.

Razdvajanje otpada po vrstama materijala od kojih je sastavljen je neophodan preduvjet.

Okolišno odgovorno postupanje sa otpadom je etička obaveza u cilju **održivosti života na planeti Zemlji** i odgovornosti za pokoljenja koja dolaze poslije nas.

Odvojeno sakupljanje otpada po vrstama materijala:

Papir/karton

Potrošnja papira je u konstantnom porastu, u posljednjih 50 godina se količina papira i kartona po stanovniku višestruko povećala. Papir se u osnovi sastoji od celuloznih vlakana koja se dobijaju hemijskim putem ili fizičkim postupcima obrade sirove drvene mase uz značajnu potrošnju energije i vode, što dovodi do jakog opterećenja (onečišćenja) okoliša.

Celulozna vlakna se mogu i do 7 puta ponovno iskoristiti kao sirovina za dobivanje papira i kartona.

Recikliranjem 1 tone papira spasili smo 10 mladih stabala, 40.000 litara vode i 40% proizvodne energije, a smanjili smo i onečišćenje zraka.

Recikliranjem papira smanjujemo količinu komunalnog otpada za 1/4. Papir možemo reciklirati i do 7 puta!

Kako smanjiti papirni otpad?

U svom kućanstvu ili na poslu **koristite reciklirani papir**. Sjetite se odvojiti i kartonsku ambalažu prehrambenih proizvoda poput tjestenine, riže, čajeva i sl.

Umjesto faksa, **koristite elektronsku poštu**. Sve što možete kopirajte i ispisujte obostrano.

Koristite elektronsko pohranjivanje i arhiviranje podataka.

Kako ponovo upotrijebiti papirni otpad?

Koristite jednostrano iskorišteni papir za bilješke ili crteže. Pono-vo upotrijebite korištene registratora. Kartonske kutije koristite kao spremnike za odvojeno sakupljanje otpada ili za čuvanje stare odjeće, knjiga, igračaka itd.

Koristimo plave posude za odvojeno sakupljanje papira i kartona.

Staklo

Korišteno ambalažno staklo se može nebrojeno puta upotrijebiti kao sirovina za novi stakleni proizvod bez umanjnja njegovog kvaliteta. Energija koja se uštedi recikliranjem jedne staklene boce je dovoljna da sijalica od 100W svijetli 4 sata. Staklo proizvedeno od recikliranog stakla smanjuje onečišćenje zraka u procesu proizvodnje za 20%, a onečišćenje vode za 50%. Odvajanje stakla po njegovoj boji doprinosi kvalitetnijoj reciklaži sakupljenog stakla.

Pravilno postupanje sa staklenom ambalažom podrazumijeva njeno ponovno korištenje za iste ili slične namjene (mineralnu vodu, pivo, mliječne proizvode).

Kako smanjiti stakleni otpad?

Koristite povratnu ambalažu.

Kako ponovo upotrijebiti stakleni otpad?

Praznu staklenu ambalažu iskoristite kao vaze za cvijeće, spremnike za zimnicu, svijećnjake, posude za herbarije itd.

Koristimo zelene posude za odvojeno sakupljanje ambalažnog stakla.

Plastika

Plastika je organski polimer, materijal koji se dobija iz nafte i prirodnog plina etana. Za primarnu proizvodnju plastike su potrebne i velike količine goriva i struje. Tako se npr. za proizvodnju 1 tone PET-a utroši 1,9 tona nafte. Danas je plastika sveprisutna kao ambalažni materijal. Veći broj vrsta plastike koje se koriste za pakovanje proizvoda široke potrošnje (PET, PE, PP) se nakon sortiranja po sastavu (vrsti) plastike relativno jednostavnim procesom pripreme i zagrijavanja mogu iskoristiti za **proizvodnju novih ambalažnih pakovanja**. I druge vrste plastika u širokoj primjeni se mogu iskoristiti kao sekundarna sirovina ili zbog velike kalorične vrijednosti kao alternativno gorivo.

Kako smanjiti plastični otpad?

Koristite platnene vrećice, torbe ili košare. Osim što ćete uštedjeti, čuvat ćete i resurse potrebne za njihovu proizvodnju. Ne kupujte jednokratnu plastičnu ambalažu ili proizvode koji odmah nakon upotrebe postaju otpad!

Kako ponovo upotrijebiti plastični otpad?

Od plastične ambalaže izradite nove spremnike za napitke, saksije za cvijeće, držače za bojice, olovke, kistove ili unikatne igračke - neka vas vode mašta i kreativnost.

Koristimo žute posude za odvojeno sakupljanje ambalažne plastike.

Metalna pakovanja

Metalne limenke, tzv. konzerve, se bez naročite dorade mogu upotrijebiti kao sirovina u pećima za dobivanje novih metalnih materijala i proizvoda. Iskorištavanjem metala kao sekundarne sirovine (željezo, aluminij, bakar, čelik) **smanjujemo** potrebu za korištenjem metalne rude, time direktno doprinosimo zaštiti i uštedi prirodnih resursa, koji su količinski ograničeni.

Koristimo sive posude za odvojeno sakupljanje ambalažnog metala.

Višeslojna pakovanja

Takozvana tetrapak pakovanja se koriste za tekuće proizvode (sokovi, mlijeko, vina i sl.) i sve su prisutnija na tržištima. Za proizvodnju ovih pakovanja se koriste tri materijala (karton, aluminij i plastika), a svojom zapreminom kao otpad zauzimaju mnogo prostora na ionako ograničenoj zapremini deponija otpada.

Odvojenim sakupljanjem tetrapaka i njegovim iskorištavanjem (najčešće kao energenta) se produžava vrijeme korištenja postojećih deponija i smanjuje potrošnja fosilnih goriva.

Koristimo plavo-žuto-sive posude za odvojeno sakupljanje višeslojne ambalaže.

Električni i elektronski otpad

Električna i elektronska oprema podrazumijeva proizvode čiji pravilan rad zavisi od električne struje ili elektromagnetnih polja. Njihovo stavljanje na tržište i postupanje sa njima kada postanu otpad je regulirano Pravilnikom o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda (Sl. nov. FBiH, br. 87/12).

Odredbe ovog pravilnika se ne primjenjuju na otpadne štamparske tonere (šifra 08 03 17* i 08 03 18* u Katalogu otpada).

Krajnji korisnik (potrošač) dužan je otpadnu opremu iz domaćinstva prepustiti ili predati distributeru, trgovcu, proizvođaču ili komunalnom preduzeću, kao izdvojeno sakupljenu frakciju komunalnog otpada u reciklažnom dvorištu ili u dvorištu sakupljača, ovlaštenom od strane operatera sistema. Krajnji korisnik (potrošač) mora otpadnu opremu prije predaje sakupljaču, ovlaštenom od strane operatera sistema, sakupiti ili čuvati odvojeno, tako da se ne miješa sa drugim otpadom, da se ne deformira i da ne zagađuje okoliš opasnim i drugim materijama, tako da je njena ponovna upotreba ili prerada omogućena, odnosno da je izvodljiva, uz prihvatljivo visoke troškove.

Razredi električne i elektronske opreme:

1. veliki kućni aparati
(sa podrazredom 1.a - aparati za hlađenje i zamrzavanje);
2. mali kućni aparati;
3. oprema za IT i telekomunikacije
(sa podrazredom 3.a - monitori);
4. oprema za zabavnu elektroniku
(sa podrazredom 4.a - televizijski prijemnici);
5. oprema za osvjetljenje (sa podrazredom 5.a - plinske sijalice);
6. električni i elektronski alat
(osim velikog nepokretnog industrijskog oruđa);
7. igračke, oprema za slobodno vrijeme i sport;
8. medicinski aparati
(osim aparata koji mogu prouzrokovati radijaciju ili infekciju);
9. instrumenti za praćenje i nadzor;
10. automati.

Koristimo namjensku posudu za odvojeno sakupljanje otpada od električne i elektronske opreme.

Baterije i akumulatori

Osnovna razlika između baterija (primarna baterija) i akumulatora (sekundarna baterija) je da se akumulator može ponovo puniti. Ovisno o hemijskom sastavu možemo razlikovati:

- a) alkalne baterije
- b) Ni-Cd – niki-kadmijumske baterije
- c) NiMH – niki-metal hibridne baterije
- d) Li Jon – litijum-jonske baterije
- e) Li-polymer – litijum-polimer baterije

Baterije su izrađene od kvalitetnih materijala: živa, olovo, kadmij, niki, cink i kobalt koji mogu negativno utjecati na okoliš. Ponovno iskorištavanje otpadnih baterija postupcima recikliranja doprinosi smanjenju korištenja neobnovljivih prirodnih sirovina i smanjenju potrebne energije u proizvodnji.

Kako smanjiti otpad od baterija?

Koristimo baterije koje se mogu više puta puniti, tzv. **aku baterije**. Upotrebljavajmo električne aparate koji se napajaju putem kabla iz utičnica za struju. Koristimo u našim vozilima dugotrajnije akumulatore.

Koristimo crvenu posudu za odvojeno sakupljanje baterija i akumulatora.

Medicinski otpad

Medicinski otpad nastaje prilikom zaštite zdravlja ljudi, u zdravstvenim ustanovama i pri pružanju zdravstvenih usluga, bez obzira na sastav, osobine i porijeklo.

Za postupanje sa medicinskim otpadom koji nastaje na osnovu terapije, koju medicinski radnici pružaju izvan medicinskih ustanova, u kućama i stanovima, odgovorni su upravo medicinski radnici koji ju provode.

Medicinski otpad koji može nastati u kućanstvima, a koristi se od strane ukućana, su lijekovi (tablete i pilule) i drugi farmaceutski preparati (sirupi, kreme i rastvori).

Kako smanjiti medicinski otpad?

Ne kupujte suvišne lijekove. Koristimo samo one propisane od liječnika, a neupotrijebljene tablete i pilule predajmo u zdravstvenu ustanovu u originalnom pakovanju, na raspolaganje onima kojima su potrebne.

Koristimo žute kante na reciklažnom dvorištu za medicinski otpad.

Otpadne gume

Pojam otpadne gume se u osnovi odnosi na iskorištene gume motornih vozila. Automobilske gume su, zbog svojih osobina zapaljivosti i otpuštanja velikog broja štetnih produkata (CO, CO₂, isparljiva organska jedinjenja, dioksini, benzen, arsen, Zn, Ni, Cd i dr.) pri njihovom sagorijevanju, svrstane u posebnu kategoriju otpada.

Obnavljanje ili protektiranje guma je tehnologija kojom se stare gume čine ponovo upotrebljivim putem zamjene istrošenog i oštećenog gazećeg sloja novim.

Reciklažom guma se dobija gumeni granulati, čelična žica i platno. Svaka od ovih komponenti je upotrebljiva i predstavlja vrijednu sirovinu u daljem proizvodnom procesu. Otpadna guma u obliku gumenog granulata se koristi kao dodatak asfaltu pri izgradnji puteva, u proizvodnji saobraćajnih barijera, ivičnjaka, pružnih prelaza kao i autodijelova. U građevinarstvu se od gumenog granulata prave obloge za izolaciju krovova, zvučne barijere, vodootporne membrane, bitumen veziva, gumene cijevi. Primjenjuje se u izradi podloga za sportske terene, štale, bazene, dječija igrališta i šetališta. Finalni proizvodi se koriste u domaćinstvu kao gume za kolica, žardinjere i podne obloge.

Koristimo velike posude na reciklažnom dvorištu za otpadne gume.

Ulja

Maziva ulja možemo podijeliti na motorna i industrijska, pri čemu su industrijska ulja više zastupljena na tržištu. Prema porijeklu korištena ulja mogu biti: motorna, industrijska, transmisiona, hidraulična, emulziona itd.

Rabljena ulja se mogu iskoristiti:

- za proizvodnju baznih ulja postupcima rafinacije, ako ne sadrže ukupni Cl više od 0,2% odnosno PCB-a više od 0,0002% (izraženo u jedinicama mase). Pri tome se

koriste odvojeno sakupljena motorna, transmisiona, hidraulična, turbinska i kompresorska ulja,

- kao energent u postrojenjima koja mogu iskoristiti kaloričnu moć rabljenih ulja bez ispuštanja štetnih sastojaka u dimnim gasovima (cementare, spalionice otpada i dr.).

Sakupljanjem raspoloživih otpadnih maziva i njihovim tretmanom se:

- sprečava zagađenje tla, vode i zraka otpadnim mazivima,
- omogućava racionalno korištenje prirodnih resursa,
- štiti zdravlje ljudi, životinja i biljaka,
- smanjuje nastajanje i olakšava zbrinjavanje tehnološkog otpada,
- smanjuje nastanak i olakšava obrada otpadnih voda.

Koristimo namjenske posude za odlaganje ulja na reciklažnom dvorištu.

Biorazgradivi (organski) otpad

Biootpad (priroda ne poznaje otpad) čini skoro 30% miješanog komunalnog otpada koji završava na deponijama. Kompostiranje je prirodni ciklus pretvaranja biootpada u plodni humus i to je najprihvatljiviji način zbrinjavanja biootpada, jer se biološki prerađuje na mjestu nastanka.

Kompostiranje je proces u kojem mikroorganizmi razgrade organski dio otpada (aerobno).

Produkt kompostiranja je kompost, stabiliziran, očišćen od zaraže, koji se primjenjuje kao gnojivo ili kompostirana zemlja.

Kompostiranjem se organska supstanca i mineralni materijali vraćaju u prirodni kružni tok materijala, poboljšava se kapacitet zadržavanja vlage, poboljšava se struktura tla, potpomaže se rast biljaka, kao i stvaranje humusa.

Koristimo kompostere u našim vrtovima.

Opasni otpad (u domaćinstvu)

U svakom se kućanstvu nalazi takozvani opasni otpad koji predstavlja velike rizike za ljude, životinje i okoliš. Nepravilno rukovanje opasnim otpadom zagađuje zrak, zemlju i podzemne vode. Opasni otpad je otrovan (toksičan), zapaljiv, eksplozivan i može izazvati neželjene hemijske reakcije. Stoga se mora odlagati na odgovarajući način, u skladu sa svojim posebnim hemijskim sastavom.

Opasni otpad je svaki otpad koji sadrži tvari koje imaju neku od sljedećih osobina: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadraživost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, oksidiranja, nagrižanja i otpuštanja otrovnih plinova hemijskom reakcijom ili biološkom razgradnjom. U opasni otpad svrstavaju se posebne kategorije komunalnog otpada (vidi Reciklažno dvorište str. 26.) ako imaju neku od osobina opasnog otpada.

UPAMTITE:

opasnom otpadu nije mjesto u kontejnerima za komunalni otpad, ali ni u prirodi!

Načini sakupljanja otpada

Pravilno odloženi otpad je korisna sirovina.

Odvojenim sakupljanjem otpada smanjujemo količinu otpada na odlagalištima, iskorištavamo korisne sastojke kao sirovinu za dobivanje novih proizvoda, smanjujemo onečišćavanje okoliša, štedimo energiju i sporije trošimo prirodne resurse koji će trebati i budućim generacijama. Stoga, odvojeno odlažite otpad u odgovarajuće posude u sklopu zelenih otoka ili reciklažnih dvorišta, a biootpad (kuhinjski ili vrtni) kompostirajte.

Odvojeno odlagati otpad možemo na načine opisane u nastavku.

Dodatna posuda za iskoristivi dio otpada u domaćinstvu – žuta kanta

Suhi dio otpada koji nastaje u domaćinstvu čine ambalažni materijali koji se mogu reciklirati: papir, karton, staklo, plastika, metali, drvo i tetrapak.

Ambalažni materijali se odvojeno sakupljaju od miješanog otpada i sortiraju po vrstama. Iz ambalažnog otpada koji se odlaže u žutu kantu treba da bude odstranjen sav tečni ili čvrsti sadržaj.

U posudu se mogu odložiti i sekundarni materijali istog materijala koji ne služe za ambalažu (novine, knjige, dječije igračke i sl.).

Komposter za biorazgradivi otpad

Biorazgradivi otpad se koristi za dobivanje komposta.

ŠTA SE MOŽE KOMPOSTIRATI:

- kuhinjski otpad (listovi salate, blitve, kelja, ljuske od jaja, ostaci i kore od voća, povrća, papirni filter od kafe, talog od kafe, vrećica od čaja),
- vrtni ili zeleni otpad (granje, korijenje, ostaci voća i povrća, otkos trave i živice, otpalo lišće, slama, suhi korov bez sjemenki, usitnjena drva, uvelo cvijeće, zemlja iz lončanica itd.),
- male količine ostalog biootpada (kora drveta, male količine papira u koje su bili zamotani kuhinjski ostaci, papirnate maramice, piljevina).

NE MOŽE SE KOMPOSTIRATI:

- ambalaža (kartonska, plastična, staklena), bolesne biljke, cigarete, guma, kamen, keramika, kosti, koža, kutije od jaja koje nisu od recikliranog kartona, lišće oraha, ljudski, pseći i mačji izmet, meso, mliječni proizvodi, obojeni i lakirani drveni otpad, odjeća, opasni otpad, osjemenjeni korov, ostaci termički obrađene hrane, ostatak duhana, tekući ostaci hrane, pepeo, pijesak, riba, sadržaj vrećica iz usisivača, staklo, stiropor, šljunak, ulja i masti, vlažne maramice.

Zeleni otok

Zeleni otok se nalazi na javnoj površini i sačinjavaju ga posude za odvojeno sakupljanje otpada. Sakupljanjem iskoristivog dijela komunalnog otpada po vrstama materijala na zelenim otocima se omogućava iskorištavanje tih vrijednih sirovina, smanjuju količine otpada koje završavaju na odlagalištu, smanjuje potreba za iskorištavanjem prirodnih sirovina u proizvodnji i time doprinosi zaštiti okoliša.

Na zelenom otoku se nalazi **PLAVI KONTEJNER za papir** u koji treba odlagati samo čiste papire i kartone, bez spajalica, spiralnih uveza i drugih materijala koji se mogu zasebno reciklirati.

U PLAVI KONTEJNER ODLAGATI:

časopise, formulare, kalendare, karton, kartonske kutije za hranu, kataloge, knjige bez korica, koverta, mape, nezaprljani papir za pakovanje, novine, oglase, papire za pisanje i štampanje, papirne korice, papirnu i kartonsku ambalažu, papirne tanjire i čaše ako nisu zaprljani, rolne od papirnih ručnika i toaletnog papira.

NE ODLAGATI U PLAVI KONTEJNER:

ambalažu od lijekova, fotografije i fotopapir, gumirane etikete, higijenski papir, indigo-papir, iskorištene papirne maramice i salvete, kartonsku ambalažu obloženu plastikom, kontaminirane papire iz ambulanti, domova zdravlja i bolnica, omote od sapuna, papire koji su bili u neposrednom kontaktu sa hemikalijama ili hranom, papir sa folijom u koji se umotavaju rezani sir i salama u marketima, papir za pečenje, pelene, plastificirani i metalizirani papir, plavi papir.

Na zelenom otoku se nalazi **ZELENI KONTEJNER za staklo** u koji treba odlagati samo ambalažno staklo bez stranih sadržaja u njemu, suhe boce i staklene tegle.

U ZELENI KONTEJNER ODLAGATI:

prazne čaše, flaše, staklenke, bočice od parfema.

NE ODLAGATI U ZELENI KONTEJNER:

armirano staklo, automobilsko staklo, fluorescentne cijevi, kristalno i optičko staklo, laboratorijsko staklo, laminirano staklo (šoferšajba), ogledala, porculanske i keramičke predmete, ravno staklo (prozorsko), sijalice, staklenu ambalažu zapaljivih tvari i jakih hemikalija, stakla za zaštitu od vatre, staklenu vunu.

Na zelenom otoku se nalazi **ŽUTI KONTEJNER za plastiku** u koji treba odlagati samo ambalažnu plastiku, prvenstveno ambalažu sa oznakama (1)PET, (2)HDPE, (4)LDPE i (5)PP bez stranih sadržaja u njoj, suhu.

U ŽUTI KONTEJNER ODLAGATI:

boce od osvježavajućih pića, piva, destilirane vode, jestivog ulja, octa i njihove čepove, celofan, čaše i posude od jogurta, sira i sl., filmove, folije, gajbe, mjehurastu ambalažu, PET ambalažu od sredstava za čišćenje i pranje, kozmetike, šampona, plastičnu burad i poklopce, plastične čepove, plastične tanjure, čaše i pribor za jelo, plastične tube svih vrsta (PET, PE-HD, PE-LD, PP, PS itd.), polietilenske vrećice.

Sva ambalaža mora biti čista, isprana vodom, bez sadržaja koji je prethodno bio u njoj.

NE ODLAGATI U ŽUTI KONTEJNER:

ambalažu opasnog otpada poput ambalaže boja, lakova, motornih ulja, maziva, nagrizajućih kiselina i tvari, boce i limenke pod pritiskom, CD, četkice za zube, DVD, kablove, kišobrane, plastične igračke, plastične nosiljke, plastiku koja sadrži baterije, plastiku koja sadrži električni i elektronski otpad, upaljače.

Vrlo često se susrećemo sa **nepripadajućim otpadom oko posuda** na zelenim otocima. Uglavnom se radi o krupnom, građevinskom, zelenom ili miješanom komunalnom otpadu iz kojeg nisu odvojeni papir, plastika ili staklo, a to se ne bi smjelo dešavati.

Reciklažno dvorište

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen za odvojeno sakupljanje i privremeno skladištenje manjih količina posebnih vrsta (kategorija) otpada.

Svi zaposlenici i korisnici su dužni da poštuju radno vrijeme i kućni red, koji su istaknuti na vidljivom mjestu.

PREDNOSTI RECIKLAŽNIH DVORIŠTA:

- radnik upućuje na mjesto i način odlaganja otpada po vrstama,
- mogućnost odlaganja više vrsta otpada,
- otpad će biti evidentiran i ispravno zbrinut, činite dobro za okoliš.

PRAVILA U RECIKLAŽNIM DVORIŠTIMA:

- reciklažna dvorišta namijenjena su isključivo građanima,
- pravnim licima nije dozvoljeno odlaganje otpada,
- posjetitelji reciklažnog dvorišta pridržavaju se pravila kretanja i ponašanja koja su navedena na ulazu,
- nakon što se prihvatne posude napune odgovarajućom vrstom otpada, upućuju se ovlaštenom operateru ili reciklažeru za tu vrstu otpada,
- u reciklažnim dvorištima se ne vrši obrada prikupljenog otpada.

Posebne kategorije otpada koje se odlažu na reciklažnim dvorištima:

1. ambalažni otpad, (papir/karton, plastika, staklo, metal, drvo, višeslojna pakovanja, ambalaža onečišćena opasnim materijama)
2. električni i elektronski otpad
3. medicinski otpad
4. otpadne baterije i akumulatori
5. otpadne gume
6. otpadna ulja
7. građevinski otpad
8. otpad iz proizvodnje titan dioksida
9. otpad koji sadrži azbest
10. otpad koji sadrži PCB
11. otpadna vozila
12. životinjski otpad

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **SIVI KONTEJNER za metale** u koji treba odlagati samo ambalažu od metala, bez stranih sadržaja.

U SIVI KONTEJNER ODLAGATI:

alumijsku foliju, čelične i alumijske limenke od pića i konzerve, metalne poklopce i čepove, ostale sitne metalne predmete, pakovanja od dezodoransa.

NE ODLAGATI U SIVI KONTEJNER:

alat, ambalažu boja i lakova, ambalažu jakih hemikalija i zapaljivih tvari, ambalažu sprejeva i boce pod pritiskom, metalne cijevi, žicu.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **SMEĐI KONTEJNER za drvo** u koji treba odlagati samo ambalažu od drveta bez eksera i sl.

U SMEĐI KONTEJNER ODLAGATI:

ambalažno drvo, drvene gajbe, neobrađeno drvo.

NE ODLAGATI U SMEĐI KONTEJNER:

drveni namještaj, granje i žbunje, impregnirano drvo, parkete.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **PLAVO – ŽUTO – SIVI KONTEJNER za višeslojnu ambalažu** u koji treba odlagati **tzv. tetrapak pakovanja** za: mlijeko i sokove, slatke (konditorske) proizvode, vakumiranu kafu.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **CRVENO – ŽUTI KONTEJNER za ambalažu onečišćenu opasnim materijama** u koji treba odlagati pakovanja za:

antifriz, boje i lakove, boje protiv hrđe (korozije), hemikalije iz hobi radionice, lak za nokte, aceton, ljepljiva, ostatke kozmetike, otapala, nitro razređivač, sredstva za čišćenje cijevi, sredstva za čišćenje metala, sredstva za čišćenje namještaja, sredstva za čišćenje odnosa, kamenca, sredstva za čišćenje pećnice, roštilja, sredstva za čišćenje prozora, sredstva za čišćenje toaleta, sredstva za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju, sredstva za impregnaciju, sredstva za poliranje i čišćenje, sredstva za suzbijanje korova, pesticide, sredstva za uklanjanje boje, mrlja, sredstva za zaštitu biljaka, herbicidi, sredstva za zaštitu drveta.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **POSUDA za električni i elektronski otpad** u koju treba odlagati opremu ovisnu o električnoj energiji, bez ikakvog prethodnog rastavljanja ili nekog drugog vida pripreme za odlaganje.

RAZREDI ELEKTRIČNE I ELEKTRONSKE OPREME (EE):

1. VELIKI KUĆNI APARATI (sa podrazredom 1.a):

električni štednjaci, mikrotalasne pećnice, drugi veliki aparati za kuhanje i spremanje hrane, električni uređaji za grijanje, električni radijatori, drugi veliki aparati za grijanje soba, kreveta, stolica, električni ventilatori, klima-uređaji (1a), druga oprema za provjetravanje i oprema za klimatizaciju, frižideri (1a), zamrzivači (1a), veliki aparati za hlađenje (1a), drugi veliki uređaji za hlađenje, čuvanje i privremeno skladištenje hrane, mašine za posuđe, mašine za sušenje, vešmašine.

2. MALI KUĆNI APARATI:

aparati za čišćenje, aparati za prženje, aparati za šišanje i sušenje kose, čišćenje zuba, brijanje, masiranje i drugi aparati za njegu tijela, aparati za šivenje, pletenje, tkanje i drugu obradu robe, pegle, aparati za drugu njegu robe, automati za kafu i oprema za otvaranje ili hermetičko zatvaranje posuda ili ambalaže, budilnici, električni noževi, mlinovi za kafu, pekači, ručni satovi, naprave za mjerenje, prikazivanje ili evidentiranje vremena, usisivači, vage.

3. OPREMA ZA IT I TELEKOMUNIKACIJE (sa podrazredom 3.a):

lični računari i laptopi uključujući centralnu procesorsku jedinicu (CPJ), miš, monitor (3a) i tastaturu, električne i elek-

tronske mašine za kucanje, bežični telefoni, mobilni telefoni, notepadi, odašiljači i drugi proizvodi ili oprema za prenos zvuka, slike ili drugih podataka preko telekomunikacija, oprema za kopiranje, štampači, oprema za sabiranje, skladištenje, procesiranje, predstavljanje ili obavještanje o informacijama putem elektronskih sredstava, džepni i stoni kalkulatori, telefaks. ostala mala EE oprema (brijač, el. četkica za zube, fen, lampa, monitor, pegla za kosu, usisivač).

4. OPREMA ZA ZABAVNU ELEKTRONIKU (sa podrazredom 4.a): radioprijemnici, televizijski prijemnici (4a), videokamere, videorekorderi, muzički stubovi, audiopojačivači, muzički instrumenti i drugi proizvodi ili oprema za snimanje ili reprodukovanje zvuka ili slike.

5. OPREMA ZA OSVJETLJENJE (sa podrazredom 5.a)

6. ELEKTRIČNI I ELEKTRONSKI ALAT (ORUĐE):

bušilice, mašine za šivenje, oprema za brušenje, drobljenje, iskrivljavanje, izrezivanje, rezanje, rezbarenje, rupičanje, sabijanje, struganje, testerisanje, šišanje ili drugu sličnu obradu drveta, metala i drugih materijala, oruđe za okivanje, zakucavanje eksera, učvršćivanje vijcima ili odstranjivanje eksera, kuka, vijaka i slično, uređaji za zavarivanje, lemljenje i slično, oprema za prskanje, raspršavanje, širenje ili drugu sličnu obradu tečnih odnosno plinskih materija sa drugim sredstvima, oruđe za košenje ili druge vrtlarske radove, testere.

7. IGRAČKE, OPREMA ZA SLOBODNO VRIJEME I SPORT:

električni vozići, garniture trkačkih automobilčića, kompjuteri za biciklizam, ronjenje, trčanje, veslanje, računarsku opremu i zabavnu elektroniku poput mobitela, iPoda, iPada, mp3, mp4, miša, fotoaparata, slušalica, tastature, telefona, zvučnika i sl., ručne konzole za videoigre, sportska oprema sa električnim ili elektronskim sastavnim dijelovima, videoigre.

8. MEDICINSKI APARATI (osim aparata koji mogu prouzrokovati radijaciju ili infekciju)

9. INSTRUMENTI ZA PRAĆENJE I NADZOR

10. AUTOMATI

Osim predaje na reciklažno dvorište, električni i elektronski (električno/elektronski; e/e) otpad se može predati prodavaču (npr. trgovina) i posredniku (npr. servis) koji su dužni preuzeti e/e kakav imaju u svom prodajnom programu, bez naknade i obaveze kupnje za krajnjeg korisnika i bez obzira na proizvođača.

KONTEJNER ZA GUME

Na reciklažnom dvorištu se automobilske gume veličine do R16 ili Ø820 mm (prečnik) x 320 mm (širina) odlažu u kontejner za gume.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **ŽUTA KANTA za medicinski otpad** u koju treba odlagati u originalnom pakovanju samo tablete, pilule (izuzev citostatika i citotoksika), sirupe, gaze, gelove i rastvore u nepropusnom pakovanju, odnosno dio medicinskog otpada koji nastaje u domaćinstvu.

U ŽUTU KANTU ODLAGATI:

lijekove isteklog roka trajanja, sirupe, tablete/pilule, aparate za mjerenje pritiska, toplomjere.

NE ODLAGATI U ŽUTU KANTU:

citostatike, citotoksike, gaze, genotoksični otpad, infektivni otpad, posude pod pritiskom, radioaktivne materijale, sisteme za infuziju, upotrijebljene brisove, upotrijebljene igle, skalpele i druge oštre predmete, zavoje.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **SPREMNIK za stare baterije i akumulatore.**

Pri recikliranju predstavlja prednost ako su baterije razvrstane po sastavu materijala od kojeg su napravljene. Treba paziti da iz baterija i akumulatora ne izlazi tečnost, da su suhe.

Na reciklažnom dvorištu se nalazi **SPREMNIK za ulja** u koji se mogu odložiti mašinska ulja i iskorištena jestiva ulja u zasebnim posudama.

Na reciklažnom dvorištu može se odlagati i **KABASTI OTPAD** koji predstavlja predmet/stvar koju je zbog volumena i/ili mase neprikladno odvoziti u sklopu sistema organiziranog sakupljanja miješanog komunalnog otpada.

KABASTI OTPAD JE:

kuhinska oprema: kuhinjski elementi, radna površina, sudoper, šank

namještaj: daska kod uzglavlja kreveta, fotelja, klupa, komoda, kredenac, krevet, ladičar, madrac, nadmadrac, naslonjač, noćni ormarić, ormar, plakar, polica, podnica kreveta, prozorske zaštitne rešetke i grilje, sobne pregrade, stol, stolica, tabure, veliki okvir za sliku, zidni/stoni sat većih dimenzija, vitrina

oprema za dječije potrebe: autosjedalica, dječija kolica, hodalica i stolica za dijete, krevet za dijete, veće igračke

oprema za kupatilo: bide, kada (plastična, fiberstaklena, metalna), klozetska šolja, kupaonički ormar i police, nosač tuša i crijevo za tuš, nosač zavjese (karniša), ogledalo, sauna, slavina za vodu, stalak za ručnike, tuš kada, umivaonik, zavjesa ili pregrada za tuš ili kadu

oprema za vrt: crijevo za vodu i posude za zalijevanje biljaka, drvo, ljuljačka, ograda, posude za cvijeće, roštilj, sjenica za vrt, sklopivi bazen, strojevi za vrt (kolicica, kosilica), suncobran, vrata, vrtni alat, vrtna klupa, vrtni namještaj, vrtni ukrasi

podne obloge: laminat, linoleum, parket, tepih,

ostali kabasti otpad: akvarij, daska za peglanje, invalidska kolica, karniše, ljestve, prozori, prozorski okvir, radijatori, roletne, sprave za vježbanje, staklo, stalak za veš, tende, zavjese, žaluzine.

NIJE KABASTI OTPAD:

građevinski otpad (cigla, građevinsko ljepilo, građevinske pločice, kamen, stiropor, šut), leševi životinja, opasni otpad, pepeo, problematični otpad (akumulatori, baterije, lijekovi), tekući otpad.

Zabranjeno je uz kabasti otpad odlagati burad, kante i slične posude u kojima ima boja, kiselina, ulja i drugih opasnih tvari.

Mobilno reciklažno dvorište

Mobilno reciklažno dvorište je pokretna jedinica namijenjena za odvojeno sakupljanje i privremeno skladištenje manjih količina prevashodno posebnih i opasnih vrsta otpada iz kućanstava, koja po objavljenom rasporedu obilazi naselja i kvartove. Radi se o kontejneru koji je opremljen namjenskim spremnicima za pojedine vrste otpada.

U MOBILNO RECIKLAŽNO DVORIŠTE SE ODLAŽU:

baterije i akumulatori, boje, deterdženti, fluo cijevi, fotohemikalije, jestiva ulja i masti, kiseline, lužine, ljepila i smole, manja električna i elektronska oprema (do gabarita LCD monitora kućnog računala), otapala, pesticidi, stari lijekovi, ulja i masti.

NE ODLAŽE SE U MOBILNO RECIKLAŽNO DVORIŠTE:

ambalaža od metala, ambalaža od plastike, građevinski otpad, krupni otpad, obuća i odjeća, organski otpad, ostatak komunalnog otpada, papir i karton, plastika, ravno (prozorsko) staklo, staklena ambalaža, zeleni otpad.

PRIPREMA MATERIJALA ZA RECIKLIRANJE

PREDMET	PRIPREMA PRIJE RECIKLIRANJA
aluminijske limenke	isperite i zgnječite
baterije (kućne i automobilske)	nema nikakve prethodne pripreme
čelične limenke	isperite, pobrinite se da nema ostataka hrane, nema potrebe skidati etiketu
drvenarija	uklonite eksere i slično
električna oprema	nema nikakve prethodne pripreme
kartonska ambalaža sa stiro-porom	sploštite, odvojite stiropor
kućni opasni otpad	pobrinite se da naljepnica koja govori o kakvom otpadu se radi ostane na ambalaži
laki karton	sploštite karton da zauzima što manje prostora
mekana plastična ambalaža od hrane	pogledajte ima li ostataka hrane
papir/novine/magazini/reklamni materijal	izvadite spajalice
plastične boce	skinite zatvarače, isperite i sploštite ako možete; ne treba skidati etiketu
računarska oprema	nema nikakve prethodne pripreme
staklene boce i tegle	skinite poklopac, isperite, nema potrebe skidati etiketu
tekstil	nema nikakve prethodne pripreme
tetrapak	skinite plastični poklopac, isperite i sploštite

Nečistoće i strane supstance uveliko smanjuju kvalitet sakupljenog materijala.

POSUDA ZA OSTATAK OTPADA

Preostali otpad je ono što ostaje kada izdvojite otpad koji treba reciklirati i problematični otpad, to su: brašno, cigare i cigarete, četkice za zube, dječije igračke, hemijske olovke, hulahopke, indigo-papir, iskorištene papirne maramice, izmet od mačaka i pasa, jednokratne pelene, kosti, krpe za čišćenje, kuhani ostaci od hrane, manji komadi od keramike i porculana, meso, mliječni proizvodi, ogledala, opušci od cigareta, ostaci od kože, ostaci od podnih pokrivki (tepiha), ostaci od tekstila, ostaci tapeta, posude za boje koje su na bazi vode i bez tečnog sadržaja (stvrdnute), prljavi papir, riba, sijalice, slomljeni porculan, vate, vješalice, vrećice od usisivača za prašinu, zaprljani stiropor (manje količine) i sl.

Iz higijenskih razloga zamotane (u novinski papir) treba odlagati: higijenske uloške, korištene zavoje i sl., pelene, sadržaje pepeljara, tampone, životinjski izmet.

Popis otpada sa osnovnim napomenama

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
A		
aceton	reciklažno dvorište	koristiti sredstvo za uklanjanje laka za nokte bez acetona
akumulator	reciklažno dvorište, posuda za stare akumulatore	
akvarij	reciklažno dvorište	
aluminijaska folija	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
aluminijaska limenka	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
ambalaža boja i lakova	reciklažno dvorište, posuda za ambalažni otpad onečišćen opasnim tvarima	crveno-žuta posuda
ambalaža deterdženata	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
ambalaža jakih hemikalija i zapaljivih tvari	reciklažno dvorište, posuda za ambalažni otpad onečišćen opasnim tvarima	crveno-žuta posuda
ambalaža kozmetike	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
ambalaža lijekova	reciklažno dvorište, posuda za medicinski otpad	
ambalaža sprejeva	reciklažno dvorište, posuda za ambalažni otpad onečišćen opasnim tvarima	crveno-žuta posuda

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
ambalaža sredstava za pranje	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
ambalaža šampona	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
ampula za injekcije	reciklažno dvorište, posuda za medicinski otpad	
antikorozivno sredstvo	reciklažno dvorište	
aparati na električnu energiju	reciklažno dvorište	boks za električni/elektronski (e/e) otpad
armaturno željezo	reciklažno dvorište	
armirano staklo	reciklažno dvorište	
automobilsko staklo	reciklažno dvorište	
autosjedalica za djecu	reciklažno dvorište	
automobilsko ulje	reciklažno dvorište	spremnik za ulje
azbest	reciklažno dvorište	kancerogeno dejstvo

B

bakar	reciklažno dvorište	
baterija	reciklažno dvorište, posuda za stare akumulatore	ne odlagati sa komunalnim otpadom jer sadrži teške metale
benzin	reciklažno dvorište	
bicikl	reciklažno dvorište	
bide	reciklažno dvorište	
biljke	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad
boca (plastična)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
boca (staklena)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za staklo	zeleni posuda
boca pod pritiskom	reciklažno dvorište	
boja	reciklažno dvorište	
bojler	reciklažno dvorište	
britvica za brijanje	posuda za komunalni otpad	
bure (plastično, metalno, drveno)	reciklažno dvorište	ispražnjeno od sadržaja
bušilica	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad

C

CD	posuda za komunalni otpad	
celofan	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
cigareta	posuda za komunalni otpad	
cijev (fluorescentna)	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
crijep	reciklažno dvorište	građevinski otpad
crijevo za tuš/vodu	reciklažno dvorište	
cvijeće	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad

Č

čaj (vrećica/filter)	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad
----------------------	-----------------------------	------------------------------

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
časopis	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
čaša (papirna)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda, odlagati samo čiste čaše
čaša (plastična)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda, odlagati samo čiste čaše
čaša (staklena)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za staklo	zelena posuda
čep (metalni)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
čep (plastični)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
četkica za zube	posuda za komunalni odpad	
četkica za zube (električna)	reciklažno dvorište	boks za e/e odpad

D

daska	reciklažno dvorište	
daska za peglanje	reciklažno dvorište	
deka	reciklažno dvorište	
dezodorans	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
dizel gorivo	reciklažno dvorište	opasni odpad
dlaka (male količine)	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad
drvo (impregnirano)	reciklažno dvorište	uz naplatu
drvo (neimpregnirano)	reciklažno dvorište	smeđa posuda

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
drvo (kora, male količine)	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad
drvena gajba	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za drvo	smeđa posuda
drveni namještaj	organizirano sakupljanje, reciklažno dvorište	kabasti otpad, uz dogovor usluga odvoza
DVD	posuda za komunalni otpad	

E

električne komponente	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad npr. matične ploče mogu sadržavati teške metale
električna peć	reciklažno dvorište	
električni uređaji	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad
escajg	reciklažno dvorište	siva posuda

F

fen	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad
film	posuda za komunalni otpad	
flaša (plastična)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
flaša (staklena)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za staklo	zelena posuda
flomaster	posuda za komunalni otpad	
folija (plastična)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
folija (aluminijaska)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
fotoparat	reciklažno dvorište	
fotografija i negativ	posuda za komunalni otpad	
friteza	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad, ispražnjeno od sadržaja
frižider	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
fug-masa	posuda za komunalni otpad	potpuno stvrdla

G

građevinski materijal	reciklažno dvorište	uz naplatu
gramofonska ploča	posuda za komunalni otpad	
granje	kompostiranje, reciklažno dvorište	uz dogovor
grijalica	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
grilje za prozore	reciklažno dvorište	
guma (automobilaska)	reciklažno dvorište	crna posuda

H

hemijska olovka	posuda za komunalni otpad	
hemikalije	reciklažno dvorište	opasni otpad
higijenski uložak	posuda za komunalni otpad	ne u kletzetsku šolju
hladnjak	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
hrana (ostaci)	kompostiranje, posuda za komunalni otpad	mesni ostaci se ne kompostiraju
I		
indigo-papir	posuda za komunalni otpad	
iskop zemljanog materijala	reciklažno dvorište	uz naplatu
J		
jaje (ljuska)	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad
jorgan	reciklažno dvorište	
K		
kada	reciklažno dvorište	metalni otpad
kameni predmeti	reciklažno dvorište	uz naplatu
kartonska ambalaža	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
kaseta	kanta za komunalni otpad	
katalog	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
kauč	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad, uz dogovor usluga odvoza
keramika	posuda za komunalni otpad	
keramičko staklo (vatrootporno)	reciklažno dvorište	

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
klima uređaj	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
kiselina	reciklažno dvorište	opasni otpad
knjiga	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
kolica za bebe	reciklažno dvorište	
kompjuter	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
konvektor	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
konzerva	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
koverta	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
kozmetika (sasušena)	posuda za komunalni otpad	
krpa za čišćenje	posuda za komunalni otpad	
kuhinjski ostaci	kompostiranje, komposter (biljni)	posuda za komunalni otpad

L

lakovi	reciklažno dvorište	opasni otpad
laminat	reciklažno dvorište	posuda za komunalni otpad - manje količine
laminirano staklo	reciklažno dvorište	
lampa	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad
lijekovi	reciklažno dvorište, posuda za medicinski otpad	ne praviti velike zalihe

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
limenka	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
lišće	kompostiranje, reciklažno dvorište	posuda za komunalni otpad (manja količina)
lož-ulje	reciklažno dvorište	opasni otpad
LJ		
ljepila	reciklažno dvorište	opasni otpad
ljuska od jajeta	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad (manja količina)
M		
madrac	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad, uz do- govor usluga odvoza
mali električni uređaji	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad
maramica	posuda za komunalni otpad	
mašina za suđe	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
maziva	reciklažno dvorište	spremnik za ulja
mineralna vuna	reciklažno dvorište	građevinski otpad
mlijeko (tetrapak)	reciklažno dvorište, posuda za kompozitnu ambalažu	plavo-žuto-siva posuda
mobilni telefon	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
motocikli	otkupljivači otpadnog metala	

OTPAD

KAMO?

NAPOMENE

N

najlonske čarape	posuda za komunalni otpad	
namještaj	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad,uz dogovor usluga odvoza
naočale	posuda za komunalni otpad	
neonska sijalica	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
nitro razređivač	reciklažno dvorište	opasni otpad
novine	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda

O

obloženi papir	posuda za komunalni otpad	
obrađeno drvo	reciklažno dvorište	opasni otpad
obuća	reciklažno dvorište, kontejner za odjeću	u paru i očišćena
odjeća	reciklažno dvorište, kontejner za odjeću	očišćena
oglas	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
ogledalo	reciklažno dvorište	
okvir od slike	reciklažno dvorište	
olovka	posuda za komunalni otpad	
ostaci cigareta	posuda za komunalni otpad	
ostaci đubriva	reciklažno dvorište	manje količine

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
ostaci hrane	kompostiranje, komposter (biljni)	posuda za komunalni otpad, manje količine
ostaci voća	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad, manje količine
otapala	reciklažno dvorište	opasni otpad
otrov za štetočine	reciklažno dvorište	opasni otpad

P

pamučna vatica	posuda za komunalni otpad	
papir (kancelarijski)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
papir (indigo)	posuda za komunalni otpad	
parket	reciklažno dvorište	građevinski otpad
pelena	posuda za komunalni otpad	
pepeo	posebna posuda za komunalni otpad	
pesticidi	reciklažno dvorište	opasni otpad
piljevina	kompostiranje, komposter	posuda za komunalni otpad
plastična boca	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
plastična cijev	reciklažno dvorište	
plastična folija	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
plastična vrećica	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
pločica	reciklažno dvorište	građevinski otpad

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
podna ploča	reciklažno dvorište	građevinski otpad
poklopac (metalni)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za metal	siva posuda
poklopac (plastični)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za PET	žuta posuda
porculan	posuda za komunalni otpad	
posuđe	posuda za komunalni otpad	
prozor	reciklažno dvorište	građevinski otpad, odvojeno od stakla
prozorsko staklo	posuda za komunalni otpad	

R

računar i računarska oprema	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad
radijator	reciklažno dvorište	
radio aparat	reciklažno dvorište	boks za e/e otpad
ravno staklo	reciklažno dvorište	
razređivač	reciklažno dvorište	opasni otpad
reklamni list (letak)	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
rigips ploča	reciklažno dvorište	građevinski otpad

S

salveta	posuda za komunalni otpad	
saksija	posuda za komunalni otpad	

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
sijalica (žarna nit)	posuda za komunalni odpad	
sijalica (štedna)	reciklažno dvorište	električni/elektronski odpad
sredstvo za čiščenje odvoda	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za čiščenje pečnice	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za čiščenje roštilja	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za čiščenje sanitarija	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za dezinfekcijo	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za impregnacijo	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za izolacijo	reciklažno dvorište	
sredstvo za nego i zaščitu drveta	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za uklanjanje hrđe	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za uklanjanje kamenca	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za uklanjanje mrlja	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za unižtavanje korova	reciklažno dvorište	opasni odpad
sredstvo za zaščitu bilja	reciklažno dvorište	opasni odpad
staklena boca	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za staklo	zelena posuda
staklena vuna	reciklažno dvorište	građevinski odpad

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
staklo (ravno)	reciklažno dvorište	
staklo (vatrootporno)	reciklažno dvorište	
stakleni termometar	reciklažno dvorište	opasni otpad
staklenka	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za staklo	zelena posuda
stiropor	reciklažno dvorište	
stolica	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad, uz dogovor usluga odvoza
strip	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
sušilica za veš	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad

Š

šivaća mašina	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad, uz dogovor usluga odvoza
šivaća mašina (električna)	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
šoferšajba	reciklažno dvorište	
štampač	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
štedna sijalica	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
štipaljka	posuda za komunalni otpad	

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
T		
tapeta	posuda za komunalni odpad	
tekstil	posuda za komunalni odpad	
telefon	reciklažno dvorište	boks za e/e odpad
telefonska sekretarica	reciklažno dvorište	boks za e/e odpad
telefonski imenik	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
televizor	reciklažno dvorište	električni/elektronski odpad
tenda	reciklažno dvorište	
tepih	reciklažno dvorište	
termometer (sa živom)	reciklažno dvorište	opasni odpad
tetrapak	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posude za kompozitnu ambalažu	plavo-žuto-siva posuda
torba	posuda za komunalni odpad	
TV	reciklažno dvorište	električni/elektronski odpad

U		
ukrasni papir	reciklažno dvorište, zeleni otoci, posuda za papir	plava posuda
uložak	posuda za komunalni odpad	umotan u papir
ulje za prženje	reciklažno dvorište	spremnik za jestivo ulje
ulje (mašinsko)	reciklažno dvorište	spremnik za ulje

OTPAD	KAMO?	NAPOMENE
uljni radijator	reciklažno dvorište	
umivaonik	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad, uz dogovor usluga odvoza
upaljač	posuda za komunalni otpad	
usisivač	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad

V

vatrogasni aparat	reciklažno dvorište	
vatrootporno staklo	reciklažno dvorište	
veš-mašina	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
vješalica	posuda za komunalni otpad	
vrata	organizirani odvoz, reciklažno dvorište	kabasti otpad dogovoriti odvoz
vrećica za prašinu (usi- sivač)	posuda za komunalni otpad	
vrtna oprema	reciklažno dvorište	
vrtni otpad	kompostiranje, reciklažno dvorište	ograničena količina za prijem

Z

zamrzivač	reciklažno dvorište	električni/elektronski otpad
zavjese	reciklažno dvorište	

TUMAČ POJMOVA

Ambalaža je svaki proizvod, neovisno o prirodi materijala od kojeg je napravljen, koji je namijenjen za sadržavanje, čuvanje, zaštitu, rukovanje, isporuku i predstavljanje robe, od sirovina do gotovih proizvoda, na putu od proizvođača do korisnika ili potrošača. Ambalaža također uključuje pomoćna sredstva za pakovanje, koja služe za omotavanje ili povezivanje robe, posebno za pakovanje, nepropusno zatvaranje, pripremanje za otpremu i označavanje robe.

Anaerobno znači bez prisustva kisika.

Biootpad je kuhinjski otpad (ostaci od pripreme hrane) i vrtni ili zeleni otpad.

Deponija je mjesto odlaganja u svrhu konačnog deponiranja na površini ili ispod površine zemljišta.

Divlja deponija je nekontrolirano odlaganje otpada na nedozvoljenom mjestu koje prouzrokuje puno štetnih posljedica po okoliš i zdravlje čovjeka.

Energetsko iskorištavanje otpada znači upotrebu otpada kao goriva za dobivanje energije.

Fosilna goriva ili mineralna goriva su goriva koja nastaju anaerobnim raspadanjem ostataka biljaka i životinja. To su: ugalj, nafta i zemni plin.

Inertan otpad je otpad koji nije podložan značajnim fizičkim, hemijskim ili biološkim promjenama. Inertan otpad se neće rastvarati, spaljivati ili na drugi način fizički ili hemijski obrađivati, biološki razgrađivati ili nepovoljno utjecati na druge supstance sa kojima dolazi u kontakt na način da prouzrokuje zagađenje okoliša ili ugrožavanje zdravlja ljudi.

Izbjegavanje otpada podrazumijeva skup postupaka kojima se utječe na smanjenje nastanka otpada, počevši od utroška i iskorištenja sirovina i materijala u proizvodnji, preko kvaliteta i dugotrajnosti proizvoda do upotrebe ambalaže prilikom njegovog plasmana i mogućnosti recikliranja.

Izdvojeno sakupljene frakcije komunalnog otpada su različite vrste otpada koje se odvojeno sakupljaju na određenim sabirnim mjestima u posebne posude, namijenjene samo za jednu vrstu otpada (papir, staklo, plastika itd.).

Kabasti otpad predstavlja predmet/stvar koju je zbog volumena i/ili mase neprikladno odvoziti u sklopu sistema organiziranog sakupljanja miješanog komunalnog otpada (premašuje veličinu otvora posude za otpad).

Kompost je produkt kompostiranja, koji se primjenjuje kao organsko gnojivo.

Kompostiranje je prirodni ciklus pretvaranja organskog otpada u plodni humus (kompost) od strane mikroorganizama.

Komunalni otpad je otpad iz domaćinstva kao i drugi otpad koji je zbog svoje prirode ili sastava sličan otpadu iz domaćinstva. To je otpad iz domaćinstva, otpad koji nastaje čišćenjem javnih površina, otpad koji je po osobinama i sastavu sličan otpadu iz domaćinstva, a koji nastaje u privredi, javnim ustanovama i uslužnim djelatnostima, kao i krupni otpad koji podrazumijeva namještaj, kućanske aparate i drugu opremu i uređaje koji se koriste u domaćinstvu.

Održivi razvoj predstavlja razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjosti bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe.

Opasni otpad je otpad koji po svom porijeklu, sastavu ili koncentraciji opasnih materija može prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi i ima najmanje jednu od opasnih karakteristika utvrđenih posebnim propisima (eksplozivnost, zapaljivost, reaktivnost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, kancerogenost, infektivnost, mutagenost, ekotoksičnost i sl.) uključujući i ambalažu u koju je opasan otpad bio ili jeste upakovan. Opasni otpad je u katalogu otpada označen zvjezdicom.

Operater sistema je pravno lice, ovlašteno od strane ministarstva, koje se bavi aktivnostima upravljanja otpadom i na čije ime se izdaje dozvola za upravljanje otpadom. Operater sistema je osnovan kao servis koji stoji

na raspolaganju svojim obveznicima, koristi svoja znanja i resurse da im na najbolji način olakša izvještavanje i omogući ispunjenje zakonskih obaveza. Također, uloga operatera je da obezbijedi plaćanje manjih naknada za plasirani otpad, u odnosu na samostalno ispunjavanje zakonskih obaveza od strane uvoznika, proizvođača i distributera, što za obveznike znači smanjenje troškova poslovanja.

Otpad su sve materije ili predmeti koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži da budu odložene u skladu sa jednom od kategorija otpada navedenog u katalogu otpada utvrđenom u provedbenom propisu.

PCB (polihloriranibifenili) predstavljaju grupu sintetskih organskih hemikalija, a sastoje se od ugljika, vodika i hlora. PCB-i mogu dospjeti u okoliš u slučajevima ilegalnog i neodgovarajućeg odlaganja otpada koji sadrže PCB-e, curenjem iz električnih transformatora ili spaljivanjem otpada koji sadrži PCB-e. PCB-i mogu uzrokovati razne negativne učinke na zdravlje kao što su karcinomi, a mogu utjecati i na imunitet, reproduktivne organe, živčani sistem, endokrini sistem i ostale organe.

Ponovno korištenje znači svaku aktivnost kojom se otpad upotrebljava za namjenu za koju je prvobitno korišten.

Posebne kategorije otpada su otpadne materije koje se ne sakupljaju u sistemu odvoza komunalnog otpada, zbog mogućnosti njihovog iskorištavanja (recikliranja), eventualne štetnosti po okoliš i zdravlje ljudi, ili usljed dimenzija (ne mogu se odložiti u posudu za komunalni otpad) i kao takve zahtijevaju posebno uređen način upravljanja od mjesta njihovog nastanka, preko sakupljanja, transporta i tretmana do konačnog zbrinjavanja.

Sakupljač je pravno ili fizičko lice koje sakuplja pojedine vrste otpada.

Sakupljanje znači sistematsko sakupljanje i po mogućnosti sortiranje otpada u cilju olakšanja budućeg tretmana.

Reciklaža je postupak sakupljanja odbačenih proizvoda, razvrstavanje i njihovo pretvaranje u nove materijale za izradu novih proizvoda slične ili iste namjene.

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen za odvojeno sakupljanje i privremeno skladištenje manjih količina posebnih vrsta (kategorija) otpada.

Upravljanje otpadom znači sistem aktivnosti i radnji vezanih za otpad, uključujući prevenciju nastanka otpada, smanjivanje količine otpada i njegovih opasnih karakteristika, tretman otpada, planiranje i kontrolu aktivnosti i procesa upravljanja otpadom, transport otpada, uspostavljanje, rad, zatvaranje i održavanje uređaja za tretman otpada nakon zatvaranja, monitoring, savjetovanje i obrazovanje u vezi sa aktivnostima i radnjama.

Zeleni otok je mjesto na javnoj površini na kojoj su smještene posude za odvojeno sakupljanje otpada.

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ALBA
Wir nennen es Rohstoff.